Samling af Afgørelser

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT
D. SPIELMANN
fremsat den 1. august 2025 [1]

**Sag C-481/24**

**E. sp.j.**
**mod**
**C. sp. z o.o.**

(anmodning om præjudiciel afgørelse indgivet af Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie (retten i første instans for hovedstadsområdet Warszawa, tingstedet i Warszawa, Polen))

»Præjudiciel forelæggelse – direktiv 2011/7/EU – bekæmpelse af forsinket betaling i handelstransaktioner – anvendelsesområde – artikel 3, stk. 1, og artikel 3, stk. 3, litra a) – artikel 6, stk. 1 og 2 – national bestemmelse, der omhandler modregning af krav med tilbagevirkende kraft«

## Indledning

1. Med denne anmodning om præjudiciel afgørelse har Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie (retten i første instans for hovedstadsområdet Warszawa, tingstedet i Warszawa, Polen) udtrykt tvivl med hensyn til fortolkningen af artikel 3, stk. 1, og artikel 3, stk. 3, litra a), samt af artikel 6, stk. 1 og 2, i direktiv 2011/7/EU om bekæmpelse af forsinket betaling i handelstransaktioner [2].

2. Nærmere bestemt har den forelæggende ret anmodet Domstolen om i den dom, der skal afsiges, at tage stilling til, hvorvidt den tilbagevirkende kraft, som modregning af krav tillægges i polsk lovgivning, er forenelig med direktiv 2011/7. Dette spørgsmål giver Domstolen lejlighed til at fremkomme med en række ikke ubetydelige præciseringer vedrørende anvendelsesområdet for dette direktiv og viser sig særlig vanskeligt, som følge af at modregning med tilbagevirkende kraft er fast forankret i flere EU-medlemsstaters retstraditioner.

[1] – Originalsprog: fransk.

[2] – Europa-Parlamentets og Rådets direktiv af 16.2.2011 (EUT 2011, L 48, s. 1). Dette direktiv ophævede og erstattede med virkning fra den 16.3.2013 Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/35/EF af 29.6.2000 om bekæmpelse af forsinket betaling i handelstransaktioner (EFT 2000, L 200, s. 35).

## Retsforskrifter

### *EU-retten*

3. I henhold til artikel 1 i direktiv 2011/7 med overskriften »Genstand og anvendelsesområde«:

»1. Formålet med dette direktiv er at bekæmpe forsinket betaling i handelstransaktioner med henblik på at sikre et velfungerende indre marked og derved fremme virksomhedernes [...] konkurrenceevne.

2. Dette direktiv finder anvendelse på alle betalinger, der foretages som vederlag for handelstransaktioner.

[...]«

4. Artikel 3 i direktiv 2011/7 fastsætter:

»1. Medlemsstaterne sikrer, at kreditor i handelstransaktioner mellem virksomheder er berettiget til morarenter ved forsinket betaling, uden at det er nødvendigt at fremsende en rykkerskrivelse, forudsat at

a) kreditor har opfyldt sine aftalemæssige og lovbestemte forpligtelser, og

b) kreditor ikke har modtaget det skyldige beløb rettidigt, medmindre skyldneren ikke er ansvarlig for forsinkelsen.

[...]

3. Såfremt betingelserne i stk. 1 er opfyldt, sikrer medlemsstaterne følgende:

a) at kreditor har ret til morarenter fra dagen efter sidste rettidige betalingsdag eller efter udløbet af betalingsfristen som fastsat i aftalen

[...]«

5. Direktivets artikel 6 har følgende ordlyd:

»1. Medlemsstaterne sikrer, at kreditor, når der skal betales morarenter i handelstransaktioner i henhold til artikel 3 [...], er berettiget til fra skyldneren som minimum at modtage et fast beløb på 40 EUR.

2. Medlemsstaterne sikrer, at det i stk. 1 omhandlede faste beløb forfalder til betaling, uden at det er nødvendigt at fremsende en rykkerskrivelse og som kompensation for kreditors egne omkostninger ved inddrivelse.

[...]«

## *Polsk ret*

### *Den civile lovbog*

6. Ustawa – Kodeks cywilny (den civile lovbog) af 23. april 1964 (Dz. U. af 2023, pos. 1610, som ændret) (herefter »den civile lovbog«) fastsætter i artikel 498:

»Stk. 1. Såfremt to personer samtidig er kreditorer og debitorer over for hinanden, kan de hver især modregne sit eget krav i den anden persons krav, forudsat at begge krav er pengekrav eller vedrører genstande af en bestemt art af samme kvalitet, at begge krav er forfaldne, og at begge krav kan gøres til genstand for retsforfølgning eller forfølgning ved et andet statsligt organ.

Stk. 2. Som følge af modregning udlignes begge krav af hinanden op til størrelsen af det lavere krav.«

7. Den civile lovbogs artikel 499 foreskriver:

»Modregning sker ved en erklæring, som den ene kreditor afgiver over for den anden kreditor. Retsvirkninger af en modregningserklæring indtræder med tilbagevirkende kraft fra det tidspunkt, hvor det blev muligt at foretage modregning.«

### *Lov om uforholdsmæssigt store forsinkelser*

8. Ved ustawa o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych (lov om forebyggelse af uforholdsmæssigt store forsinkelser i handelstransaktioner) af 8. marts 2013 (Dz. U. af 2023, pos. 1790) (herefter »lov om uforholdsmæssigt store forsinkelser«) gennemførte de polske myndigheder direktiv 2011/7 i den nationale retsorden.

9. Den nævnte lovs artikel 7 bestemmer:

»1. Med undtagelse af transaktioner, hvor skyldneren er en offentlig myndighed, har kreditorer, der er parter i handelstransaktioner, uden krav om efterbetaling, medmindre parterne har aftalt en højere rentesats, ret til lovbestemte morarenter for perioden fra det tidspunkt, hvor betalingen forfalder, til det tidspunkt, hvor betalingen sker, såfremt følgende kumulative betingelser er opfyldt:

1) Kreditor har opfyldt sine forpligtelser.

2) Kreditor har ikke modtaget betalingen inden for den i kontrakten fastsatte frist.

[...]«

10. Artikel 10 i lov om uforholdsmæssigt store forsinkelser fastsætter:

» 1. Fra den dato, hvor kreditor opnår ret til renter efter artikel 7, stk. 1, [...] er kreditor uden fremsættelse af betalingspåkrav berettiget til kompensation for inddrivelsesomkostninger fra skyldneren svarende til:

1) 40 EUR, når kontantydelsen ikke overstiger 5 000 polske zloty [(PLN) (ca. 1 190 EUR)]

2) 70 EUR, når kontantydelsen er større end 5 000 [PLN (ca. 1 190 EUR)], men mindre end 50 000 [PLN (ca. 11 890 EUR)]

[...]«

## Tvisten i hovedsagen, det præjudicielle spørgsmål og retsforhandlingerne for Domstolen

11. Selskabet E. (herefter »sagsøgeren«) har ti krav om betaling af ti vederlag over for selskabet C. (herefter »sagsøgte«), der er godtgjort ved fakturaer angående fragttjenester og indeholdende frister for betaling, som forfaldt i perioden fra februar til september 2022.

12. Sagsøgte har ikke betalt de skyldige beløb inden for de fastsatte frister, hvorfor sagsøgeren har anlagt sag med krav om betaling ved Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie (retten i første instans for hovedstadsområdet Warszawa, tingstedet i Warszawa), som er den forelæggende ret.

13. Sagsøgeren har nedlagt påstand om betaling af dels 26 715,60 PLN (ca. 5 676,56 EUR)[3], der svarer til summen af kravene om betaling af vederlag, hvortil der i medfør af artikel 7 i lov om uforholdsmæssigt store forsinkelser er lagt renter, der er beregnet særskilt for hvert ubetalt vederlagsbeløb, og som svarer til den i denne lovs artikel 4, stk. 3, litra b), fastsatte rentesats, dels 1 997,29 PLN (ca. 424,39 EUR), der udgør summen af kompensationer for omkostninger ved inddrivelse i henhold til den nævnte lovs artikel 10, som følge af forsinkelse med betaling af ethvert af kravene om vederlag.

14. Sagsøgte har nedlagt påstand om frifindelse. Denne har betalt sagsøgeren et beløb på 1 697,40 PLN (ca. 360,67 EUR) og har ved skrivelse af 2. september 2022 fremsat en erklæring om modregning som omhandlet i den civile lovbogs artikel 498 og 499 vedrørende et beløb på 25 018,20 PLN (ca. 5 315,90 EUR). Sagsøgte har således betalt det samlede beløb på 26 715,60 PLN, hvorfor denne anser det skyldige beløb for at være indfriet.

15. Den erklæring om modregning, som sagsøgte fremsatte, var baseret på et erstatningskrav, som denne havde over for sagsøgeren, som følge af at nogle varer var blevet skadet under en fragt, som sidstnævnte havde udført, men som ikke var omfattet af betalingskravet. Hvad angår det pågældende erstatningskrav har sagsøgte gjort gældende, at den betalingsfrist, som denne havde fastsat i sit betalingspåkrav af 15. februar 2022, udløb den 7. marts 2022.

16. Ifølge sagsøgte følger det heraf, at selv om erklæringen om modregning alene vedrørte hovedstolen af de beløb, som hvert af de berørte selskaber skyldte, fortabte sagsøgeren i medfør af erklæringens tilbagevirkende kraft som omhandlet i den civile lovbogs artikel 499 retten til at gøre krav på rente og kompensation, der opstod efter den 7. marts 2022, gældende. I hovedsagen handler det om renter og kompensation som følge af forsinkelsen med betaling af ni ud af de ti fordringer på vederlag, der er medtaget i stævningen.

17. Sagsøgeren har ikke bestridt sit ansvar for den skade, som sagsøgte har påberåbt sig. Sagsøgeren har ikke desto mindre bestridt, at den pågældende erklæring om modregning har haft retsvirkning, og har rejst indsigelse mod størrelsen af den påberåbte skade.

[3] – Vekselkursen pr. 2.9.2022.

18. Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie (retten i første instans for hovedstadsområdet Warszawa, tingstedet i Warszawa) nærer tvivl med hensyn til den virkning, som den tilbagevirkende kraft af modregning har for den ret til morarenter og kompensation for omkostninger ved inddrivelse, der følger af lov om uforholdsmæssigt store forsinkelser, som gennemfører direktiv 2011/7, hvorfor den har besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Skal artikel 3, stk. 1[,] og [artikel 3,] stk. 3, litra a), samt artikel 6, stk. 1 og 2, i [...] direktiv [2011/7] fortolkes således, at disse bestemmelser er til hinder for en national lovgivning, hvorefter kreditor ikke er berettiget til lovbestemt […]rente for forsinket betaling og kompensation for omkostninger ved inddrivelse, når debitor har betalt det skyldige beløb til kreditor efter udløbet af betalingsfristen som fastsat i aftalen ved at foretage modregning, der i kraft af loven har tilbagevirkende kraft fra det tidspunkt, hvor det blev muligt at modregne?«

19. Den sagsøgte, den polske, den belgiske, den tyske og den nederlandske regering samt Europa-Kommissionen har indgivet skriftlige indlæg. Den polske, den tyske og den nederlandske regering samt Kommissionen har afgivet mundtlige indlæg i retsmødet, som blev afholdt den 14. maj 2025.

## Bedømmelse

20. Med det præjudicielle spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 3, stk. 1, og artikel 3, stk. 3, litra a), samt artikel 6, stk. 1 og 2, i direktiv 2011/7 skal fortolkes således, at disse bestemmelser er til hinder for en national lovgivning, hvorefter kreditor ikke er berettiget til lovbestemt rente for forsinket betaling og kompensation for omkostninger ved inddrivelse, når debitor har betalt det skyldige beløb til kreditor ved en erklæring om modregning, der er fremsat efter udløbet af betalingsfristen som fastsat i aftalen, og som har tilbagevirkende kraft fra det tidspunkt, hvor det blev muligt at modregne.

21. For at besvare et sådant spørgsmål er det efter min opfattelse nødvendigt først at fremføre nogle kortfattede indledende bemærkninger med hensyn til modregning af krav, inden det undersøges, om den omhandlede nationale lovgivning er forenelig med direktiv 2011/7.

### *Indledende bemærkninger*

22. Modregning defineres som en måde, hvorpå to særskilte gældsforpligtelser mellem to personer, der samtidig er kreditorer og debitorer over for hinanden, udlignes og afskrives op til den lavere gældsforpligtelse, og har rødder i romerretten[4]. Modregning har en dobbelt funktion. Dels gør denne mekanisme det muligt at fremskynde og forenkle genoprettelse af ligevægt i et handelsforhold ved at undgå dobbelt betaling i modsat retning. Dels fungerer den som en garanti, for så vidt som den ene af parterne, hvis denne betalte uden at afvente den anden parts betaling, ville udsætte sig for risiko for insolvens hos sidstnævnte part og for at skulle konkurrere med den insolvente parts øvrige kreditorer.

[4] – I henhold til Codex Justinianus: »Compensationes ex omnibus actionibus ipso iure fieri sancimus nulla differentia in rem vel personalibus actionibus inter se observanda« (»Det kræves, at der sker modregning i kraft af loven i alle søgsmål, uden at der sondres mellem søgsmål vedrørende personlige rettigheder og søgsmål vedrørende tinglige rettigheder« [uofficiel oversættelse]). Jf. Iust C. 4,31,14, Iohanni, a. 531. Jf. vedrørende modregningsrettens oprindelse bl.a. R. De Kotzebue, *Compensation et procédure; essai de critique et de science juridique pure*, Sirey, Paris, 1945.

23. Modregning kan være lovbestemt, aftalemæssig eller retslig.

24. Den mekanisme, der er forbundet med lovbestemt modregning, indebærer, at de gensidige fordringer udlignes og afskrives op til den lavere fordring, på det tidspunkt, hvor disse består samtidig, forudsat at visse betingelser er opfyldt. Det drejer sig om betingelserne med hensyn til, at fordringerne skal være gensidige, generisk bestemte, sikre, udjævnelige og afviklingsmodne.

25. Det er almindeligvis fastsat i medlemsstaternes lovgivninger, at gensidige fordringer bortfalder enten automatisk i kraft af loven eller i henhold til en ensidig erklæring, hvorved modregning tillægges tilbagevirkende kraft [5], som det f.eks. er tilfældet med modregning i den foreliggende sag.

26. Den første løsning er blevet lagt til grund i eksempelvis belgisk [6], spansk [7] og luxembourgsk ret [8], hvori der fastsættes modregning, der sker i kraft af loven, selv uden parternes vidende.

27. Den anden løsning er ligeledes i høj grad blevet anvendt i de nationale retssystemer. Foruden polsk ret, som skal bedømmes i den foreliggende sag, kan nævnes andre eksempler. I tysk ret foreskrives modregning ved en erklæring, som, uafhængigt af, hvornår erklæringen afgives, har tilbagevirkende kraft fra det tidspunkt, hvor hovedfordringen og modfordringen bestod samtidig for første gang [9]. I fransk ret fastsættes, at modregning sker på det tidspunkt, hvor betingelserne herfor er opfyldt, forudsat at modregning gøres gældende [10]. I henhold til nederlandsk ret kan modregning ske ved en erklæring, som har tilbagevirkende kraft fra det tidspunkt, hvor retten til modregning opstod [11].

## *Om det præjudicielle spørgsmål*

28. I det følgende vil jeg redegøre for visse forhold, der er af væsentlig betydning for direktiv 2011/7, hvorefter jeg i første række vil undersøge, hvorvidt en national lovgivning, der indeholder bestemmelse om modregning med tilbagevirkende kraft, er omfattet af anvendelsesområdet for dette direktiv. I anden række vil jeg undersøge, hvorvidt en sådan national lovgivning er forenelig med formålene med det nævnte direktiv og den effektive virkning af dette.

5 – Jf. R. Zimmermann, *Comparative Foundations of a European Law of Set-Off and Prescription*, Cambridge University Press, Cambridge, 2002, s. 32-43.

6 – Jf. artikel 5 255, stk. 1, i den belgiske code civil (civillovbog): »Lovbestemt modregning sker i kraft af loven, selv uden debitorernes vidende«. Jf. vedrørende lovbestemt modregning i belgisk ret P. Van Ommeslaghe, *De Page, Traité de Droit Civil Belge – Tome II – Les obligations*, bind 3, Bruylant, Bruxelles, 2013, s. 2235-2271.

7 – I henhold til artikel 1202 i Código Civil de España (den spanske civillovbog): »El efecto de la compensación es extinguir una y otra deuda en la cantidad concurrente, aunque no tengan conocimiento de ella los acreedores y deudores« (»Virkningen af modregning er, at de to fordringer udlignes og afskrives op til den laveste fordring, selv hvis kreditorerne og debitorerne ikke har kendskab hertil« (uofficiel oversættelse)).

8 – Artikel 1290 i den luxembourgske code civil (civillovbog) har følgende ordlyd: »Modregningen sker uden videre, alene i kraft af loven, selv uden debitorernes vidende; de to fordringer ophører i det øjeblik, hvor de viser sig at bestå samtidig, i det omfang de dækker hinanden.«

9 – Jf. §§ 388 og 389 i Bürgerliches Gesetzbuch (den tyske civillovbog).

10 – Jf. artikel 1347 i den franske code civil (civillovbog). Jf. vedrørende lovbestemt modregning i fransk ret J. Flour et al., *Droit civil. Les obligations. Le rapport d'obligation: Le rapport d'obligation*, Dalloz, Paris, 2024, s. 301-314.

11 – Jf. artikel 6:127, stk. 1, og artikel 6:129, stk. 1, i Burgerlijk Wetboek (den nederlandske civillovbog).

29. Det skal indledningsvis erindres, at formålet med direktiv 2011/7 i henhold til artikel 1, stk. 1, heri er at bekæmpe forsinket betaling i handelstransaktioner med henblik på at sikre et velfungerende indre marked og derved fremme virksomhedernes, herunder navnlig de små og mellemstore virksomheders, konkurrenceevne [12].

30. Som det fremgår af betragtningerne til dette direktiv, udgør forsinket betaling dels et kontraktbrud, som er blevet finansielt tiltrækkende for skyldnere bl.a. som følge af lave morarenter eller ingen opkrævning af morarenter [13]. Dels påvirker forsinket betaling virksomhedernes likviditet negativt og besværliggør deres finansielle forvaltning, idet deres konkurrenceevne og rentabilitet påvirkes, hvis kreditoren er nødt til at skaffe ekstern finansiering på grund af den forsinkede betaling [14].

31. Domstolen har således lagt til grund, at formålet med det nævnte direktiv først og fremmest er at modvirke forsinket betaling og beskytte kreditorerne mod sådanne forsinkelser [15].

32. Dette dobbelte formål kommer til udtryk i artikel 3 og 6 i direktiv 2011/7, som fastsætter kreditors ret til morarenter ved forsinket betaling og til at kræve kompensation for de omkostninger, som denne måtte have haft i forbindelse med inddrivelsen af sit krav.

33. I henhold til dette direktivs artikel 3, stk. 1, og artikel 3, stk. 3, litra a), er kreditor berettiget til morarenter ved forsinket betaling fra dagen efter sidste rettidige betalingsdag eller efter udløbet af betalingsfristen som fastsat i aftalen, uden at det er nødvendigt at fremsende en rykkerskrivelse, når kreditor har opfyldt sine aftalemæssige og lovbestemte forpligtelser og ikke har modtaget det skyldige beløb rettidigt, medmindre ansvaret for forsinkelsen ikke kan tilregnes skyldneren.

34. Direktivets artikel 6, stk. 1, fastsætter, at kreditor, når der skal betales renter i henhold til direktivet, er berettiget til fra skyldneren som minimum at modtage et fast beløb på 40 EUR. Samme artikels stk. 2 bestemmer, at dette faste beløb forfalder til betaling, uden at det er nødvendigt at fremsende en rykkerskrivelse og som kompensation for kreditors egne omkostninger.

35. Begrebet »forsinket betaling« ligger til grund for kreditors ret til at modtage de nævnte renter og kompensation. Dette begreb defineres i artikel 2, nr. 4), i direktiv 2011/7 som betaling, der ikke foretages inden for den aftalemæssige eller lovbestemte betalingsfrist, og hvor kreditor har opfyldt sine aftalemæssige og lovbestemte forpligtelser og ikke har modtaget det skyldige beløb rettidigt, medmindre skyldneren ikke er ansvarlig for forsinkelsen.

36. Selv om dette direktiv regulerer retten til morarenter og til omkostninger ved inddrivelse, og disse rettigheder er afhængige af, at hovedfordringen består, fremgår det ikke desto mindre af en kontekstuel og teleologisk analyse, at direktivet ikke indfører et regelsæt vedrørende hovedfordringen og således ikke vedrører modregning af krav.

[12] – Forsinket betaling blev for første gang reguleret ved direktiv 2000/35. Direktiv 2011/7, som der i den foreliggende sag anmodes om en fortolkning af, udgør ifølge første betragtning hertil alene en omarbejdning af førstnævnte direktiv. For så vidt som denne omarbejdning ikke medførte væsentlige ændringer af de omhandlede bestemmelser, er Domstolens fortolkning af de tilsvarende bestemmelser i direktiv 2000/35 fortsat relevant i forbindelse med anvendelsen af direktiv 2011/7.

[13] – Jf. 12. betragtning til direktiv 2011/7.

[14] – Jf. tredje betragtning til direktiv 2011/7.

[15] – Jf. dom af 1.12.2022, X (Levering af medicinsk udstyr) (C-419/21, EU:C:2022:948, præmis 26).

37. I kontekstuel henseende skal det noteres, at det i artikel 2, nr. 8), i direktiv 2011/7 for så vidt angår begrebet »det skyldige beløb« blot angives, at dette begreb betegner hovedstolen, der skulle have været betalt inden for den aftalemæssige eller lovbestemte betalingsfrist, og at dette beløb skal indbefatte gældende skatter, told, importafgifter eller andre afgifter [16].

38. I teleologisk henseende skal det erindres, at det følger af fast retspraksis, at der ikke ved direktiv 2011/7 er indført en fuldstændig harmonisering af samtlige forskellige regler om forsinket betaling i handelstransaktioner. Der anføres i dette direktiv alene visse regler på området, herunder dem, der vedrører morarenter ved forsinket betaling og kompensation for inddrivelsesomkostninger [17].

39. Med andre ord begrænser direktiv 2011/7 sig til at fastsætte nogle *meget specifikke* regler, som skal indarbejdes i de nationale civil- og handelsretlige lovgivninger. EU-lovgiver havde med vedtagelsen af først direktiv 2000/35 og dernæst direktiv 2011/7 ikke til hensigt at fastlægge en generel retlig ramme for forpligtelser og aftaler [18]. I betragtning af medlemsstaternes forskellige tilgange inden for disse områder burde en sådan hensigt fra lovgivers side nemlig være fremgået helt klart af ordlyden af bestemmelserne i dette direktiv, af dets formål eller af forarbejderne hertil. Dette er tydeligvis ikke tilfældet.

40. Heraf følger, at det med direktiv 2011/7 på ingen måde tilsigtes at fastsætte regler vedrørende betingelserne for, hvornår en fordring opstår, forfalder til betaling eller ophører.

41. Eftersom modregningsmekanismen henhører under fordringens ophør, falder en national bestemmelse, der omhandler modregning med tilbagevirkende kraft, såsom den polske civillovbogs artikel 499, således uden for anvendelsesområdet for dette direktiv.

42. I lyset heraf viser det argument i den tyske regerings indlæg, hvorefter lovgivning om modregning med tilbagevirkende kraft henhører under medlemsstaternes procesautonomi, sig nødvendigvis at være urigtigt. En sådan autonomi gør sig nemlig kun gældende, når den pågældende nationale lovgivning er omfattet af anvendelsesområdet for EU-retten, hvilket ikke er tilfældet i den foreliggende sag [19]. Følgelig er der i det foreliggende tilfælde ikke grundlag for at foretage en retlig bedømmelse i den hensigt at undersøge, om den omhandlede nationale bestemmelse er forenelig med ækvivalensprincippet og effektivitetsprincippet.

43. Sidstnævnte betragtning understøttes efter min opfattelse af den dom, som Domstolen afsagde i Nemec-sagen [20]. I den pågældende sag skulle Domstolen bl.a. tage stilling til, hvorvidt direktiv 2000/35 var til hinder for en national lovgivning, som fastsatte, at der ikke længere påløber morarenter, når beløbet for morarenter, der skyldes, men som ikke er betalt, når op på samme beløb som hovedstolsbeløbet (ne ultra alterum tantum). Domstolen kunne i sin besvarelse i lighed med generaladvokaten have lagt til grund, at den pågældende lovgivning vedrørte *minimums*niveauet for sådanne renter, således at afgørelsen om, hvorvidt der skulle

[16] – Denne bestemmelse er nærmere bestemt affattet som følger: »*hovedstolen*, der skulle have været betalt inden for den aftalemæssige eller lovbestemte betalingsfrist, herunder gældende skatter, told, importafgifter eller andre afgifter, der er specificeret på fakturaen eller tilsvarende betalingsanmodning« (min fremhævelse).

[17] – Jf. bl.a. dom af 20.10.2022, A (Manglende inddrivelse af morarenter ved forsinket betaling) (C-406/21, EU:C:2022:816, præmis 52 og 53).

[18] – Der er i denne forbindelse blevet udtrykt tvivl med hensyn til, hvorvidt valget af artikel 114 TEUF som retsgrundlag for disse to direktiver var korrekt, jf. Editorial Comments, »*Union competences in the field of contract law: Some questions – no answers*«, i *Common Market Law Review*, bind 48, nr. 3, 2011, s. 655-657.

[19] – Heraf følger med logisk nødvendighed, at det spørgsmål, som blev drøftet i retsmødet, med hensyn til, hvorvidt den polske civillovbogs artikel 499 er af materiel eller processuel karakter, ikke er relevant i den foreliggende sag.

[20] – Dom af 15.12.2016, Nemec (C-256/15, herefter »dom Nemec«, EU:C:2016:954).

fastsættes et loft for de påløbne renter, lå inden for medlemsstaternes beføjelse[21]. Domstolen anførte derimod, at direktiv 2000/35 ikke indeholdt bestemmelser om den periode, hvor der påløber morarenter, eller om det maksimale beløb for disse morarenter[22], hvorefter den undersøgte, om den omhandlede nationale lovgivning kunne tilsidesætte formålene med dette direktiv eller fratage direktivet dets effektive virkning.

44. Sidstnævnte undersøgelse svarer desuden efter min opfattelse til den, som Domstolen i den foreliggende sag skal foretage i den dom, der skal afsiges.

45. Selv om medlemsstaterne fortsat kan vedtage en bestemmelse, der fastsætter modregning med tilbagevirkende kraft, står det nemlig fast, at en sådan bestemmelse ikke af den grund må føre til, at de formål, der forfølges med direktiv 2011/7, tilsidesættes, eller at direktivet fratages dets effektive virkning[23].

46. Hvad angår formålet om at undgå at påvirke kreditors likviditet negativt og om at modvirke forsinket betaling i handelstransaktioner synes den forelæggende ret at være af den opfattelse, at modregning med tilbagevirkende kraft er i strid med direktiv 2011/7, for så vidt som dette direktiv pålægger, at kreditor skal indrømmes ret til morarenter og til omkostninger ved inddrivelse, når betaling af dennes krav er sket efter udløbet af den aftalemæssigt fastsatte frist.

47. Ganske vist har den tilbagevirkende kraft af modregning til følge, at en kreditor, over for hvem der efter udløbet af den aftalemæssigt fastsatte frist gøres en erklæring om modregning, som har tilbagevirkende kraft fra det tidspunkt, hvor det blev muligt at modregne, gældende, hverken har ret til morarenter eller til kompensation vedrørende perioden fra dette tidspunkt til det tidspunkt, hvor erklæringen om modregning fremsættes.

48. Den forelæggende rets ræsonnement er imidlertid støttet på den urigtige forudsætning, hvorefter betaling af kravet finder sted på det tidspunkt, hvor erklæringen om modregning fremsættes. Derimod fastsætter den omhandlede nationale bestemmelse, at ophøret af kravet indtræder på det – tidligere – tidspunkt, hvor det bliver muligt at modregne. Da lovgivning vedrørende et sådant ophør henhører under den nationale lovgivers kompetence, skal sidstnævnte tidspunkt lægges til grund.

49. De konsekvenser, der er forbundet med den tilbagevirkende kraft af modregning, er følgelig ikke i strid med formålet i direktiv 2011/7 om at modvirke forsinket betaling, af den simple grund, at fordringen ophører, når modregning bliver mulig. Der skyldes således ikke længere noget beløb[24], og morarenter er ikke nødvendige. Hertil kommer, at fra det tidspunkt, hvor det bliver muligt at modregne, påvirker det modregnede beløb kreditors likviditet, således at der ikke kan komme nogen forsinket betaling, der har negative følgevirkninger for en sådan likviditet, i stand på et senere tidspunkt.

50. Det skal tilføjes, at der ville være tale om tilsidesættelse af disse formål, hvis kreditor ikke var berettiget til eventuelle morarenter og omkostninger ved inddrivelse, som denne måtte have haft i perioden fra det tidspunkt, hvor betalingsfristen blev overskredet, til det tidspunkt, hvor

[21] – Jf. generaladvokat Bobeks forslag til afgørelse Nemec (C-256/15, EU:C:2016:619, punkt 56-71).

[22] – Nemec-dommen (præmis 48).

[23] – Nemec-dommen (præmis 49 og den deri nævnte retspraksis).

[24] – Det skal påpeges, at den kreditor, der har indgivet erklæringen om modregning, heller ikke har ret til morarenter af det beløb, der er omfattet af modregning, vedrørende perioden fra det tidspunkt, hvor det blev muligt at modregne, til det tidspunkt, hvor erklæringen blev fremsat. Det er følgelig uden betydning, at førstnævnte krav, som var et resultat af en handelstransaktion, kunne have givet anledning til højere renter end dem, som den sagsøgte var berettiget til i henhold til erstatningskravet.

modregning blev mulig. Det kan imidlertid ikke hævdes, at dette er tilfældet i den foreliggende sag, idet den mekanisme, der er særegen for modregning med tilbagevirkende kraft, i så fald ville blive fordrejet.

51. Jeg er under disse omstændigheder af den opfattelse, at en national lovgivning, der fastsætter modregning med tilbagevirkende kraft, ikke kan tilsidesætte formålene med direktiv 2011/7 eller fratage direktivet dets effektive virkning.

52. Kommissionen har i de skriftlige indlæg ikke desto mindre gjort gældende, at den fortolkning, hvorefter kreditor under omstændigheder som i den foreliggende sag ikke har ret til kompensation for de inddrivelsesomkostninger, som denne måtte have haft, er i strid med formålene med direktiv 2011/7 [25]. Kommissionen har støttet sit argument på Česká pojišťovna-dommen [26] og dommen i sagen BFF Finance Iberia [27].

53. I den sag, der gav anledning til den første af de nævnte domme, skulle Domstolen tage stilling til, om artikel 6 i direktiv 2011/7 skal fortolkes således, at den giver en kreditor, som kræver kompensation for omkostninger i forbindelse med rykkerskrivelser sendt til debitor på grund af dennes forsinkede betaling, en ret til rimelig kompensation som omhandlet i denne artikels stk. 3 ud over det faste minimumsbeløb i samme artikels stk. 1 som følge af denne forsinkelse. I den sag, der gav anledning til den anden dom, ønskedes det oplyst, om samme artikel skal fortolkes således, at det faste minimumsbeløb som kompensation til kreditor for de inddrivelsesomkostninger, der er påløbet som følge af debitors forsinkede betaling, skal betales for hver handelstransaktion, der ikke er betalt rettidigt.

54. I begge tilfælde begrundede Domstolen sin bekræftende besvarelse, idet den konstaterede, at direktiv 2011/7 ikke blot har til formål at modvirke forsinkede betalinger ved at undgå, at de er finansielt tiltrækkende for skyldnere bl.a. som følge af lave morarenter eller ingen opkrævning af morarenter, der faktureres i en sådan situation, men også effektivt at beskytte kreditor mod sådanne forsinkelser ved at sikre, at den pågældende kan kompenseres *så fuldstændigt som muligt* for de afholdte inddrivelsesomkostninger [28].

55. I modsætning til Kommissionen er jeg af den opfattelse, at Domstolens ræsonnement ikke kan overføres på den foreliggende sag, eftersom det i de pågældende sager var ubestridt, at der bestod en ret til kompensation for omkostninger ved inddrivelse, idet den forelæggende rets tvivl alene vedrørte fastlæggelsen af kompensationens størrelse.

56. På baggrund af ovenstående betragtninger finder jeg, at artikel 3, stk. 1, og artikel 3, stk. 3, litra a), samt artikel 6, stk. 1 og 2, i direktiv 2011/7 skal fortolkes således, at disse bestemmelser ikke er til hinder for en national lovgivning, hvorefter kreditor ikke er berettiget til lovbestemt rente for forsinket betaling og kompensation for omkostninger ved inddrivelse, når debitor har

[25] – Som Kommissionen har gjort gældende i de skriftlige indlæg, er det korrekt, at kreditor, hvis denne ikke opnår betaling rettidigt, vil kunne træffe konkrete foranstaltninger for at inddrive sit krav, uden at vide, at der vil ske modregning efterfølgende, og herved bære visse omkostninger, som denne, hvis det lægges til grund, at den tilbagevirkende kraft af modregning, som er omhandlet i den polske civillovbogs artikel 499, er forenelig med direktiv 2011/7, næppe vil kunne få godtgjort. Jeg er dog overbevist om, at det gamle latinske ordsprog »ignorantia legis non excusat« i så fald vil finde anvendelse.

[26] – Dom af 13.9.2018 (C-287/17, herefter »Česká pojišťovna.dommen«, EU:C:2018:707).

[27] – Dom af 20.10.2022 (C-585/20, herefter »dommen i sagen BFF Finance Iberia«, EU:C:2022:806).

[28] – Česká pojišťovna-dommen (præmis 25 og 26 og den deri nævnte retspraksis) og dommen i sagen BFF Finance Iberia (præmis 36). Denne konstatering er ifølge Domstolen begrundet ved ordlyden af 19. betragtning til direktiv 2011/7, hvoraf følgende fremgår: »Inddrivelsesomkostninger bør også omfatte inddrivelse af administrative omkostninger og kompensation for interne omkostninger, som er påløbet på grund af forsinket betaling [...] Kompensation i form af et fast beløb bør sigte mod at begrænse de administrative og interne omkostninger i forbindelse med inddrivelsen.«

betalt det skyldige beløb til kreditor ved en erklæring om modregning, der er fremsat efter udløbet af betalingsfristen som fastsat i aftalen, og som har tilbagevirkende kraft fra det tidspunkt, hvor det blev muligt at modregne.

## Forslag til afgørelse

57. Henset til det ovenstående foreslår jeg Domstolen at besvare det af Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie (retten i første instans for hovedstadsområdet Warszawa, tingstedet i Warszawa, Polen) forelagte præjudicielle spørgsmål således:

»Artikel 3, stk. 1, og artikel 3, stk. 3, litra a), samt artikel 6, stk. 1 og 2, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/7/EU af 16. februar 2011 om bekæmpelse af forsinket betaling i handelstransaktioner

skal fortolkes således, at

disse bestemmelser ikke er til hinder for en national lovgivning, hvorefter kreditor ikke er berettiget til lovbestemt rente for forsinket betaling og kompensation for omkostninger ved inddrivelse, når debitor har betalt det skyldige beløb til kreditor ved en erklæring om modregning, der er fremsat efter udløbet af betalingsfristen som fastsat i aftalen, og som har tilbagevirkende kraft fra det tidspunkt, hvor det blev muligt at modregne.«